

דף הנחיות מסע אל תוך עצמך פרק 01 היכרות

ברוכים הבאים למסע!

אנו עומדים בפתחו של מסע מרגש ומיוחד. מסע אל תוך עצמך. במסגרת המסע נשאל שאלות מאתגרות. נחפש יחד תשובות ונסתה לבחון נשאים שחידדו לנו חשיבות. מה זו זהות יהודית? מהו העם היהודי? היכן המקום של הייחוד בתוך הכללי? איך אני יכול להביא את עצמי לעולם של תרבות והתקדמות? כיצד אני יכול לתרום לעולם בכלל העם הישראלי? בפרט? במסע נעסוק בתורתם ובכתביהם של חכמי ישראל ונתינת דגש על מורשתם המפוארת של חכמי ספרד. נדון, נתווכח, נלבן ונגדיל את ארגז הכלים המשותף שלנו. הדקו חגורות. אנחנו ממריאים!

ברוכים הבאים למסע!

אנו עומדים בפתחו של מסע מרגש ומיוחד. מסע אל תוך עצמך. במסגרת המסע נשאל שאלות מאתגרות, נחפש יחד תשובות וננסה להבין נושאים שתמיד היה חשוב לנו לברר.

מה זו זהות יהודית? מהו העם היהודי? היכן המקום של הייחוד בתוך הכללי? איך אני יכול להביא את עצמי למקום של הצלחה והתקדמות? כיצד אני יכול לתרום לעולם בכלל ולעם היהודי בפרט? במסע נעסוק בתורתם ובכתביהם של חכמי ישראל תוך נתינת דגש על מורשתם המפוארת של חכמי ספרד. נדון, נתווכח, נלבן ונגדיל את ארגז הכלים המשותף שלנו.

הדקו חגורות. אנחנו ממריאים!

תרגיל היכרות 01

פחות מחמש דקות!

המטע של כל אחד מאיתנו מבוסס על הסיפור האישי שלנו.

קחו לכם כמה דקות - פחות מחמש דקות - לספר את סיפור החיים שלכם. רוצו ונחמם, מה המיניע עליכם מהר ושוב לומר ברוח.

אל תנסעו לנבולות של גיל ותחום עיסוק.

דברו על השגשגים החשובים בעיניכם על מה שרדעתם מדירי אהבה.

שקף מספר 2

תרגיל היכרות 01 פחות מחמש דקות!

המסע של כל אחד מאיתנו מבוסס על הסיפור האישי שלנו. קחו לכם כמה דקות – פחות מחמש דקות! – לספר את סיפור החיים שלכם. היכן גדלתם, מה השפיע עליכם ומה חשוב לכם בחיים. אל תצטמצמו לגבולות של גיל ותחום עיסוק. דברו על הנושאים החשובים בעיניכם ועל מה שלדעתכם מגדיר אתכם.

יש לכם הזדמנות לנצל את הקשר האישי ביניכם לשיח מעצים ומחולל שינוי. שתפו בנקודות המשמעותיות שלכם ובחלקים בהם הייתם רוצים להתחדד ולהתמקד.

תרגיל היכרות 02

מה למדת עלי?

עכשיו הגיע החלק המאתגר... שמעו את הסיפור של השותף או השותפה לסעף חזר עליי.

שתפו כיצד הבנתם את הסיפור, מהם המסרים שבלטו בעיניכם ומה החלקים המשמעותיים שרדעתם מאפיינים במיוחד את סיפור החיים!

שקף מספר 3

תרגיל היכרות 2 מה למדת עלי?

עכשיו הגיע החלק המאתגר...

שמעתם את הסיפור של השותף או השותפה למסע. חזרו עליו! שתפו כיצד הבנתם את הסיפור, מהם המסרים שבלטו בעיניכם ומה החלקים המשמעותיים שלדעתכם מאפיינים במיוחד את סיפור החיים!

שקף מספר 4

מה הסיפור שלך?

זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו (בראשית ה, א). ולפי דעתי ירמוז לכל התורה כי כל התורה כולה ספר תולדות אדם (רמב"ן).

תורת ישראל היא ספר ההדרכה של האנושות. המילים 'ספר תולדות אדם' מלמדות אותנו כי לכל אחד יש סיפור אישי וכל אחד מאיתנו כותב פרק נוסף בהיסטוריה האישית שלו, אך גם בהיסטוריה של האנושות כולה.

בואו נקדיש מחשבה משותפת לשאלה החשובה הזו. איך היינו רוצים שהפרק שלנו ייראה? מה אנו עושים כדי לכתוב אותו נכון?

שקף מספר 5

איך נקבעת זהות?

האם זו החלטה שלי? האם זו החלטה של הסובבים אותי?

שקף מספר 6

יבא הפליט ונגד לאברם העברי והוא שכן באבני מקרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם: (בראשית יד יג)

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבְרִי אֲנֹכִי וְאֵת ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יֹרָא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַיָּם וְאֵת הַיַּבְשָׁה (יונה, א, ט).
 התואר 'עברי' מלווה אותנו מאז אברהם אבינו. גם השפה שאנו מדברים כיום מכונה 'עברית'.
 מה פירושה של המילה עברי?
 מדוע שם זה היה כינוי לבני העם היהודי לאורך דורות?

שקף מספר 7

"וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי."

(את התואר 'עברי' הסבירו) רַבִּי יְהוֹדָה וְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבּוֹתֵינוּ. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר: כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ מַעֲבָר אֶחָד וְהוּא מַעֲבָר אֶחָד. ר' נַחֲמִיָּה אָמַר: שֶׁהוּא מִבְּנֵי בְּנֵי שֶׁל עֵבֶר. וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרִים: שֶׁהוּא מַעֲבָר הַנֶּהָר וְשֶׁהוּא מְשִׁיחַ בְּלֶשׁוֹן עֵבֶרִי. רבי יהודה מציין **לתכונת אופי** של אברהם. רבי נחמיה מכוון **לייחוס משפחתי**. רבותינו מדגישים את **מקום המגורים** ואת **השפה**

מה לדעתכם יוצר זהות?
 האם כל צאצאי אברהם יכולים להיקרא 'עבריים'? מדוע?
 מה מגדיר אתכם באופן מיוחד?
 מי קובע את הזהות שלכם, אתם או הסביבה?

שקף מספר 8

הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק (1903–1993), היה מבכירי הרבנים האורתודוקסים בארצות הברית במאה העשרים.

הרב סולובייצ'יק נולד בפרוזה'ני (בלארוס) למשפחה למדנית ידועה ומפורסמת. סבו היה ר' חיים מבריסק, אחת הדמויות התורניות הבולטות במאה ה-19. אביו, ר' משה סולובייצ'יק, כיהן כרב וראש ישיבה מוכה את חינוכו קיבל הרב סולובייצ'יק בעיקר מאביו והוא התגלה כבר בגיל צעיר כעילוי של ממש. הרב סולובייצ'יק אף רכש השכלה כללית נרחבת, ובגיל 22 החל ללמוד פילוסופיה באוניברסיטת ברלין; הגותו אכן רוויה בתפיסות ומושגים פילוסופיים עמוקים. עשר שנים מאוחר יותר הוענק לו תואר

דוקטור. זמן קצר לאחר מכן היגר הרב סולובייצ'יק עם רעייתו לארצות הברית והתמנה לרב בעיר בוסטון. לאחר פטירת אביו, התמנה למחליפו כראש ישיבת "רבנו יצחק אלחנן" וכן לימד שנים רבות ב"ישיבה יוניברסיטי", מוסד הדגל של האורתודוקסיה המודרנית באמריקה. הרב סולובייצ'יק האמין בחשיבה דיאלקטית, המטמיעה – ומתרגמת – את עולמות המחשבה והחוק השונים, זה לצד זה, עד ליצירת מחשבות מעמיקות השואבות את סמכותן ואת כוחן מעושר מחשבתי ורוחני.

באחת ממסותיו החשובות ביותר, "קול דודי דופק" (1956), טבע הרב סולובייצ'יק תפיסה דיאלקטית מרתקת. הרב סולובייצ'יק קבע כי "קהילת הברית", כפי שהוא מכנה את עם ישראל, התחייבה למעשה לשתי בריתות: ברית גורל שנוצרה באמצעות עבדות ישראל במצרים; וברית ייעוד שכוונה במהלך ההתגלות בהר סיני. ברית הגורל משקפת את מחויבותו של עם ישראל לגורל ההיסטורי המשותף של עם היהודי. ברית הייעוד, לעומתה, טומנת בחובה הזדהות עם המחויבות לא-לוהי ישראל ולמצוות התורה ומייצגת את השליחות והייעוד הרוחני של עם ישראל.

לפי הרב סולובייצ'יק, שתי הבריתות הללו מתבטאות גם בתהליך הגיור בשני טקסים יסודיים: ברית המילה והטבילה במקווה. ברית המילה קשורה לזיכרון יציאת מצרים: אז ביצעו לראשונה בני ישראל את ברית המילה באופן קולקטיבי, כאומה. הטבילה, לעומת זאת, קשורה להתגלות בהר סיני: שם עברו בני ישראל תהליך טהרה הדומה לטבילה. בהתאמה, ניתן לומר כי ברית המילה שנעשתה במצרים מייצגת את ברית הגורל, בעוד הטבילה מייצגת את ברית הייעוד שנרקמה בסיני (על פי בנג'י לוי, השילוח, גיליון 30).

הגורל מציין בחיי-האמה, כמו בחיי-היחיד, קיום מאנס. כרח מוזר מלכד את הפרטים לכלל אחד. היחיד כפוף ומשעבד בעל כרחו למציאות הלאומית-הגורלית, ואי אפשר לו להשתמט ממנה ולהבלע במציאות אחרת חוצה לה...

מתוך הרגשת מציאות הכרחית-גורלית מבצבצת ועולה בדידותו ההיסטורית של היהודי. הוא-גלמוד בחייו עלי אדמות וגם במותו.. תודעת שתוף-גורל מופיעה כתודעת שתוף-מארעות. כלנו שרויים בתחום גורל אחיד המקשר את כל שכבות העם על כל חלקיו ושבתיו ואיננו מפלה בין מעמד למעמד ובין איש לרעהו... (הרב יוסף דב סולובייצ'יק, קול דודי דופק).

הרב סולובייצ'יק שרטט קווי יסוד לשתי בריתות מקבילות הקיימות בעם היהודי. ברית גורל וברית ייעוד. מוזמנים לדון מעט על ההבדל בין הבריתות, על המקום של היחיד בשתי הגישות הללו ועל האפשרות ששתי הבריתות יתקיימו במקביל.

שקף מספר 9

הייעוד מציין בחיי-האמה - כמו בחיי היחיד - קיום מדעת שהאמה בחרה בו ברצונה החפשי ושבו היא מוצאת את הריאליזציה המלאה של הייתה ההיסטורית... האמה מערה בתוך הייעוד בשל פסופיקה

לקיים משקל מלא-ענין וכאן. היעוד הוא המעין המפכה של ההתעלות היחודית של האמה והזרם הבלתי-פוסק של ההשראה העליונה שאינה נדעכת..

חיי-יעוד הם חיים מכונים, פרי דריכות-הכרחית ובחירה חפשית...

הפעילות היצרנית הממלאה את ברית היעוד קולחת היא ממקור אחר לגמרי, ממרידת האדם בחיים העבדתיים כמו שהם ומן החרג המפעם בו לצורות-קיום יותר, נעלות ונשגבות (הרב יוסף דב סולובייצ'יק, שם).

על מנת לחדד את הדברים כדאי לשוחח על שתי הבריתות ולדון על המשמעות של שתי הבריתות בחינוך. איזו מהן מרגישה לנו משמעותית יותר? באיזו ברית אנו חשים שאנו שותפים יותר? מדוע?

שקף מספר 10

את המפגשים נחתום בשאלות רואות פני עתיד. מה הציפייה שלי מסדרת המפגשים הקרובה? כיצד אבקש לממש את הציפייה הזו? איזו תובנה התחדשה לי במפגש הנוכחי וכיצד תוכל תובנה זו לבוא לידי ביטוי בחיי?

להערות והארות:

משה שמעון אופן

Moshe.oppen@gmail.com

054-8496992

רוצים עוד?
סרקו והצטרפו
ל"אחים לנפש"

